

TÜRKİYE'DE AFET MEVZUATI ve AFETLERLE İLİŞKİLİ KURUMLAR

TÜRKİYE'DE AFET MEVZUATI ve AFETLERLE İLİŞKİLİ KURUMLAR

AFET MEVZUATI

Mevzuat: Bir ülkede yürürlükte olan yasa, tüzük, yönetmelik vb.nin bütünüdür.

Afet mevzuatı: afetlerle ilgili yürürlükte olan yasa tüzük ve yönetmeliklerin vb. nin tümüdür.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

- Dünyada afet yönetimi sisteminin gelişimi, ülkeler arasında bazı benzerlikler gösterse de, esas olarak her ülkenin kendi idari, fiziki, toplumsal özellikleri ve önceliklerine göre şekillenmektedir.
- Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bazı ülkelerde, afet yönetiminin şekillenmesi 2. Dünya Savaşı ve sonrasındaki soğuk savaş sürecindeki **sivil savunma** hizmetleri çerçevesinde gelişmiştir ve kriz durumlarına müdahale bağlamında şekillenmiştir.
- Afet yönetimi, uzun süre afet sonrası müdahale olarak benimsenmiş ve bu müdahaleyi gerçekleştirmekle görevli ekipler için teknik bilgilendirme ve hazırlık ile sınırlı kalmıştır.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ CUMHURİYET ÖNCESİ

Türkiyede afet mevzuatının tarihine bakıldığında cumhuriyet öncesi dönemde afetlere karşı ilk düzenlemenin 14 Eylül 1509 Büyük İstanbul Depremi sonrası yapıldığını görürüz.

- II. Beyazıt çıkardığı bir fermanla yeniden ev yapmak amacıyla hane başına 20 altın bağışta bulunmuş ve harap olan kentin yeniden imarı için 50.000 usta görevlendirilmiştir.
- Aynı fermanla 14-60 yaşları arasındaki erkeklerin inşaat işlerinde çalışmaları zorunlu kılınmış ve yeniden imar hızlandırılmıştır.
- Deniz kenarındaki dolgu zeminler üzerine ev yapmak yasaklanmış ve ahşap-karkas (bağdadi) ev yapımı teşvik edilmiştir.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

- 1848 yılında çıkarılan 'Ebniye Nizamnamesi'yle İstanbul sınırları içindeki yapılaşmalara getirilen düzenlemeler, yaklaşık 30 yıl sonra tüm Osmanlı vilayetlerindeki yerleşim yerlerine yaygınlaştırılmıştır.
- Afet yönetimindeki en önemli basamak ise oluşan zararı azaltabilmek ve halka acil yardım ulaştırabilmek amacı ile 1868 yılında Hilal-i Ahmer Cemiyetinin kurulmasıdır. Bu maddi ve tıbbi yardım organizasyonu Cumhuriyet döneminde Kızılay Derneği adını almıştır.
- Bu dönemde doğal afetlerin verdiği maddi zararlar, Hazine-i Celile bütçesinin, olağanüstü beklenmedik durumlarda kullanılan “Mesarif-i Gayr-ı Melhuze” isimli masraflar kaleminden karşılanmaktaydı.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

- 1894 Uşak Yangını
 - Bu yangın sonrası bürokratik düzen Yıldız Sarayı'na bağlanmış, ve daha işlevsel hale getirilmiştir. Yardımların dağıtımı, barınma ve beslenme problemlerinin çözümü doğrudan Yıldız Sarayından yönetilmeye başlanmıştır.
 - Afet bölgesindeki halka vergi muafiyeti sağlanmıştır.
 - Afetzedeler tıbbi yardımlar daha organize hale getirilmiştir.
 - Osmanlı döneminde bir ilk olarak, yangından zarar görenlerin ihtiyaçlarını karşılamayı ve yardım çalışmalarının eşgüdümünü sağlamak amacıyla kaymakam başkanlığında bugünkü anlamıyla bir kriz masası niteliğindeki Tehvîn-i İhtiyaç Komisyonu kurulmuştur.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ CUMHURİYET DÖNEMİ

Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar geçen sürede afet yönetimi alanındaki yaklaşım ve çalışmalar, afet yönetiminin yasal çerçevesi, 1959 tarihli 7269 Sayılı Kanun'un öncesi ve sonrası olarak ele alınabilir.

- 1959 öncesi dönem, afet politikaları ve mevzuatı esas olarak müdahale sonrasına ve afet zararlarını karşılamaya yöneliktir.
- 1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti' nin kurulmasından, 1940' lı yılların ortalarına kadar doğal afetlere müdahale ve iyileştirme faaliyetleri "Türkiye Kızılay Derneği" tarafından yürütülmüştür.
- Bu dönemde arama kurtarma faaliyetleri yerel halk ve askeri birlikler tarafından yürütülmüş, etkilenen halkın acil ihtiyaçları Kızılay şemsiyesi altında oluşturulan imdat komiteleri tarafından karşılanmıştır.
- Kısa ve uzun süreli iyileştirme faaliyetleri ise valilerin başkanlığında, Kızılay tarafından organize edilen komiteler tarafından yürütülmüştür.
- Bu faaliyetler için ihtiyaç duyulan parasal kaynak, merkezi hükûmet tarafından aktarılan kaynaklarla, iç ve dış bağış ve yardımlardan oluşmaktadır.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

- 1935 - 1943 yılları arasında, Türkiye’de birçok su baskını ve ani taşkınların meydana gelmesi, ve önemli ölçüde can ve mal kayıpları ile karşılaşılması üzerine, 1943 yılında 4373 sayılı “Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma” adı altında yeni bir kanun çıkarılmıştır.
- Bu kanunla ilgili faaliyetleri yürütmek üzere de Bayındırlık Bakanlığı’na bağlı “Su İşleri Reisliği” adı altında bir birim kurulmuştur.
- **Bu yasa Cumhuriyet döneminde, doğal afet zararlarının azaltılmasına yönelik ilk yasadır.**
- Bu dönemde afete hazırlık, kurtarma ve yeniden inşa faaliyetlerine dönük etkin strateji ve politikalar üretilmemiştir.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

- 1939-1944 yılları arasında, gerçekleşen 5 yıkıcı depremin sonrasında 22 Temmuz 1944 tarihinde, 4623 sayılı “Yer Sarsıntılarında Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler Hakkında Kanun” adı altında yeni bir yasal düzenleme yapılmıştır.
- Bu yasa, deprem afetinin zarar azaltma, hazırlıklı olma ve acil iyileştirme faaliyetlerini kapsamaktadır.

1. 26 Aralık 1939’ da “Büyük Erzincan Depremi (M:8)
2. 20 Aralık 1942’ de Niksar-Erbaa (M:7.2)
3. 20 Haziran 1943 Adapazarı-Hendek (M:6.8)
4. 26 Kasım 1943 Tosya-Ladik (M:7.2),
5. 1 Şubat 1944 Bolu-Gerede (M:7.4)

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

4623 sayılı "Yer Sarsıntılarında Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler Hakkında Kanun

Bu yasa ile merkez hükümet ilk defa **deprem öncesi** bazı görevler üstlenmiştir.

eni yapılacak binalar n bazı özel yaptırımlar önetmelikle zorunlu ale getirilmiştir

Acil durumlar için il ve ilçelerde yardım ve kurtarma programlarının önceden hazırlanmaya başlanmıştır.

Belediyelerin gerekli zemin etütleri tamamlanmamış alanları imara açmamasına karar verilmiştir.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

1945

“Türkiye Yer Sarsıntısı Bölgeleri Yapı Yönetmeliği” yürürlüğe konulmuştur.

1958

7269 sayılı “Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun” çıkarılmıştır.

1953

Bayındırlık Bakanlığı Yapı ve İmar İşleri Reisliği bünyesinde bir deprem bürosu kurulmuştur.

1959

7126 sayılı “Sivil Savunma” yasası ile, doğal afetlerde arama - kurtarma, acil yardım vb gibi görevleri bulunan İçişleri Bakanlığına bağlı “Sivil Savunma Genel Müdürlüğü” kuruldu.

1956

Zamanına göre oldukça modern olarak nitelendirilebilecek 6785 sayılı İmar Kanunu çıkarılmıştır.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

Mayıs 1959'da kabul edilen 7269 sayılı "Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun" o güne kadarki temel mevzuat konularının, genel yasa olarak bütünleştirilmesi, içerik ve nitelik olarak geliştirilmesidir.

- Yasa zaman içerisinde, doğa kaynaklı tüm afetlerin kapsanması, afet ve "muhtemel afet" kavramının geliştirilmesini;
- Afete müdahalede merkezi ve yerel süreç ve yetkilerin sistemleştirilmesini;
- Afete hazırlık ve koruyucu amaçlı önlemlerin genel yasa hükmü olmasını;
- Can ve mal güvenliğini afet olmasını beklemeden sağlamak üzere ilgili hizmetlerin bütünleştirilmesini;
- Afettede hak sahipliğine kapsamlı yaklaşım; iyileştirme ve kalıcı iskan faaliyetlerinin esaslarının belirlenmesini;
- Genel bütçe dışında Afetler Fonunun kurulması vb. mümkün kılarak günümüze uzanan afet yönetim sisteminin yasal temelini oluşturmuştur.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

1983

İmar ve İskan Bakanlığı, 180 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden Bayındırlık Bakanlığı ile birleştirilerek Bayındırlık ve İskan Bakanlığı haline getirilmiştir

1992

3838 sayılı, "Erzincan, Gümüşhane ve Tunceli illerinde Vukuu bulan Deprem Afeti ile Şırnak ve Çukurca' da Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Kanun " çıkarılmıştır.

1995

4123 sayılı "Tabii Afet nedeni ile Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesine Dair Kanun " çıkarılmıştır. Acele hazırlandığı için 3838 sayılı kanunun tüm maddelerini kapsamayan bu kanun Dinar depreminden sonra 16.11.1995 tarih ve 4133 sayılı Kanunla değiştirilmiştir

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

1999 Marmara ve Düzce-Kaynaşlı depremlerinden sonra mevzuatta yapılan yenileme ve değişikliklerle, afet tanımına doğa kaynaklı afetlerin yanı sıra teknoloji kaynaklı afetler ve göç hareketleri de dahil edilmiş, acil durum yönetiminin aşamalarına yönelik görevler belirlenmiştir.

Bu süreçte, 2009 yılında yürürlüğe giren, 5902 sayılı Kanun (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı' nın Teşkilat ve Görevleri) kurumsallaşma açısından bir dönüm noktasıdır.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

- Türkiye’ de afet yönetimi ile ilgili çeşitli görevlerin elli yılı aşkın süre farklı kurumsal yapılar bünyesinde sürdürülmesinin ardından, 2009 yılında yürürlüğe giren 5902 sayılı “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” ile Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurulmuştur.
- AFAD afet ve acil durum yönetiminin merkezi yapılanması olarak, kamu, özel ve sivil kurum ve kuruluşların afet ve acil durum yönetimi ile ilgili uygulama ve çalışmalarında yönlendirme, teknik destek ve kurumlar arası koordinasyon sağlamakla görevlidir.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

AFAD'ın kurulması sonrasında, 2011/1377 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri Yönetmeliği yürürlüğe girmiş ve önceki Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezleri Yönetmeliği (BKK 1996/8716) yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu yönetmeliğin yürürlükten kaldırılmasıyla bu defa kamu düzeni ve ulusal güvenlik ile ilgili olaylarda (terör olayları, yaygın şiddet hareketleri, ağır ekonomik bunalımlar, siber saldırılar, milli güvenliği, milli hak ve menfaatleri tehdit eden yurt dışı kaynaklı gelişmeler, enerji arz güvenliği, deniz ve çevre kirliliği vd. olarak tanımlanmaktadır) acil durum yönetim ve koordinasyonun nasıl ve hangi kurumlar tarafından sağlanacağı konusu ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

Bu kapsamda, Başbakanlık Acil Durumlarda Koordinasyon Genelgesi (2014/18) ile;

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın (AFAD) 5902 sayılı Kanun ile tanımlanan görev alanındaki koordinasyon hizmetlerinden ayrı olarak, yurt içinde kamu düzenini ve güvenliğini ciddî şekilde bozucu nitelikte olayların yol açtığı acil durumlarda koordinasyonun İçişleri Bakanlığı;

Yurt dışında millî güvenliğe, millî hak ve menfaatlere zarar verecek ciddî gelişmelerin yol açtığı acil durumlarda koordinasyonun Dışişleri Bakanlığı;

Diğer acil durum hallerinde koordinasyonun Başbakan tarafından görevlendirilecek bakanlık veya kurum tarafından sağlanacağı" düzenlenmiştir.

AFET MEVZUATI TARİHÇESİ

CUMHURİYET DÖNEMİ

- 5902 sayılı yasa ile yapılan değişikliklerle birlikte, Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Sivil Savunma Genel Müdürlüğü kapatılırken bunların yerine 15/07/2018 öncesi Başbakanlığa, anılan tarihten itibaren de İçişleri Bakanlığına bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulmuştur.

- Ayrıca yasa ile İl Sivil Savunma Müdürlükleri yerine İl Özel İdaresi bünyesinde valiye bağlı İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri oluşturulmuştur. Sivil Savunma Müdürlükleri ise örgütü ve personeli ile birlikte buldukları İl Özel İdaresi'ne devredilmiştir.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan "Savunma Sekreterliği" ve "Savunma Uzmanlığı" birimleri kaldırılmıştır.

GÜNCEL AFET MEVZUATI

ANAYASA

- Anayasanın "Devletin Temel Amaç ve Görevleri" başlıklı 5. maddesine göre;
- "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

GÜNCEL AFET MEVZUATI

ANAYASA

- Bu maddede geçen “kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak” ifadesine dayanarak, yönetimin afetlere ilişkin yürüteceği faaliyetlerin de devletin temel amaç ve görevleri arasında olduğu şeklinde bir yorum yapılabilir.
- Bu şekilde yönetim, afet yönetimi ile ilgili mevzuat kapsamında, afet yönetimine ilişkin faaliyetleri ulusal ölçekte planlamak, koordine etmek ve uygulamakla bu yöndeki amaç ve görevlerini yerine getirmiş olur.

GÜNCEL AFET MEVZUATI

ANAYASA

➤ III. Olağanüstü hal yönetimi

- **MADDE 119- (Değişik: 16/4/2017-6771/12 md.)**
- Cumhurbaşkanı; savaş, savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddî şekilde bozulması, **tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık** ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir.

GÜNCEL AFET MEVZUATI

ANAYASA

MADDE 5902; AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI İLE İLGİLİ BAZI DÜZENLEMELER HAKKINDA KANUN

- 2009 tarih ve 5902 sayılı “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” ile afet yönetim anlayış ve örgütlenmesinde bir değişimin yaşanmıştır.
- Bu yasa ile afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetleri yürütmek amacıyla Başbakanlığa bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının kurulması, örgütlenmesi ile görev ve yetkileri düzenlenirken, afet öncesi kurum ve kuruluşlar arasında eşgüdümün sağlanması ve politikaların oluşturulması amaçlanmıştır.

ANAYASA MADDE 5902

Merkez Örgütlenmesi

Afet ve Acil Durum Başkanlığı örgütlenmesinde, başkanlık yapılanmasının yanında, kurul şeklinde örgütlenmiş birimler de (Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulu, Afet ve Acil Durum Koordinasyon Kurulu ve Deprem Danışma Kurulu) bulunmaktadır.

Afet ve Acil Durum Yüksek Kurulu, Başbakan veya görevlendireceği Başbakan Yardımcısı' nın başkanlığında, ilgili bakanlardan oluşan bir yapılanma olup, afet ve acil durumlara ilişkin plan, program ve raporları onaylamakla görevlidir (Madde 3/1).

**MADDE
5902**

Afet ve Acil Durum Koordinasyon Kurulu, Başbakanlık Müsteşarı' nın başkanlığında, ilgili bakanlıkların ve DPT' nin müsteşarları, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı, Türkiye Kızılay Derneği Genel Başkanı ile kurul başkanınca görevlendirilecek diğer bakanlık ve kuruluşların üst düzey yöneticilerinden oluşmaktadır.

- Kurul' un görevi afet ve acil durum hallerinde bilgileri değerlendirmek, önlemleri belirlemek, uygulanmasını sağlamak ve denetlemek, kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşları arasındaki eşgüdümü sağlamaktır (Madde 4/1).

ANAYASA

MADDE 5902

5902

- Deprem Danışma Kurulu, Başkanın başkanlığında, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Temsilcisi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Müdürü, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Genel Müdürü, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanı, Türkiye Kızılay Derneği Genel Başkanı, deprem konusunda çalışmaları bulunan ve Yüksek Öğretim Kurulu tarafından bildirilecek en az on üniversite öğretim üyesi arasında Başkan tarafından belirlenecek beş üye ile, sivil toplum kuruluşlarından Başkan tarafından belirlenecek üç üyeden oluşmaktadır.
- Kurulun amacı depremden korunmak, zararlarını azaltmak, deprem sonrası yapılacak faaliyetlerle ilgili öneriler sunmak ve deprem araştırmaları için politikalar belirlemektir (Madde 5/1).

ANAYASA

MADDE 5902

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

- Yasanın 6. maddesinde Afet ve Acil Durum Başkanlığı örgütlenmesini oluşturan birimler belirtilmektedir. Bu birimler:

Planlama ve Zarar Azaltma Dairesi Başkanlığı, Müdahale Dairesi Başkanlığı, İyileştirme Dairesi Başkanlığı, Sivil Savunma Dairesi Başkanlığı, Deprem Dairesi Başkanlığı ve Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'dır.

Taşra Örgütlenmesi

- 5902 sayılı yasanın üçüncü bölümü İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri ile Birlik Müdürlüklerini düzenlemektedir.

İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri, illerde, il özel idaresi bünyesinde, valiye bağlı bir şekilde kurulmuştur. Müdürlüğün yönetiminden vali sorumludur. Müdürlüklerin harcamaları, il özel idarelerinin bütçelerine konulacak ödenekten yapılmaktadır. Harcamalarda yetki vali tarafından kullanılmakta, personel harcamaları ve personelle ilgili diğer harcamalar başkanlık bütçesinden karşılanmaktadır. Afet ve acil durum il müdürü ile personelin ataması vali tarafından yapılmaktadır.

ANAYASA MADDE 5902

➤ Yasanın 19. maddesinde, Sivil Savunma Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüklerine ilişkin düzenleme yer almaktadır.

- Bu birlikler seferberlik ve savaş hali ile doğal afetlerdeki can ve mal kaybını en aza indirmeyi, yaşanması olası afetlerde genel yaşamın hızla normale dönmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Birlik müdürlükleri sorumluluk alanları çevre illeri de kapsayacak şekilde İstanbul, İzmir, Samsun, Sakarya, Afyon, Ankara, Adana, Diyarbakır, Erzurum, Van ve Bursa' da bölge yapılanması şeklinde örgütlenmiştir.

- Afet ve Acil Durum Başkanlığı tarafından birlik müdürlüklerinin görev yerlerinin değiştirilmesi durumunda, personel kadro ve pozisyonlarıyla birlikte yeni görev yerlerinin bulunduğu ilin il özel idaresine devredilmekte ve müdürlükler görev yaptıkları ilin valisi emrinde çalışmaktadırlar.

GÜNCEL MEVZUAT

KANUN VE KARARNAMELER

1958

7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu

1959

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun

1995

4123 sayılı, Tabii Afet Nedeniyle Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesine Dair Kanun

2000

Sivil Savunma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Hükümünde Kararname KHK 596

KANUN VE KARARNAMELER

2011

Türkiye Afet Risklerinin Azaltılması Platformunun Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları

2012

6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu

2012

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun

2018

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

2022

Toplu Taşıma Hizmetlerinden Yararlanma, Cumhurbaşkanlığı Kararı
(AFAD'ın taşra teşkilatı personelinin resmi üniformalı buldukları sürece toplu taşıma araçlarından ücretsiz yararlanmalarına ilişkin düzenleme)

GÜNCEL MEVZUAT

AFET VE ACİL DURUM MÜDAHALE HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ

- Bu Yönetmeliğin amacı; afet ve acil durumlara müdahalede ihtiyaç duyulacak kapasiteyi ulusal ve yerel düzeyde planlamak, bu kapasitenin olay bölgesine hızlı ve etkin bir şekilde ulaştırılmasını ve kullanılmasını sağlamak, müdahale hizmetlerini ve bu hizmetlerin koordinasyonundan sorumlu ana ve destek çözüm ortaklarının ve yerel düzeyde sorumlu birimlerin, görev ve sorumlulukları ile planlama esaslarını belirlemektir.
- Bu Yönetmelik, afet ve acil durumlarda müdahale hizmetlerini yürütecek bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, valilikler, kaymakamlıklar, özel ve özerk kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişileri, bunların görev ve sorumlulukları ile bunlar arasındaki işbirliği, koordinasyon ve karşılıklı yardımlaşmaya dair iş ve işlemleri kapsar.

GÜNCEL MEVZUAT

AFET VE ACİL DURUM MÜDAHALE HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ

- **Ulusal ve Yerel Düzeyde Planlama**
- **MADDE 5- (1)** Afet ve acil durum müdahale hizmetleri; hazırlık, müdahale ve ön iyileştirme çalışmalarını kapsayacak şekilde planlanır. Planlamada; hizmetlerin tam ve eksiksiz olarak yapılması, hizmet bütünlüğünün korunması ve hizmetler arası etkileşimin dikkate alınması esastır.

GÜNCEL MEVZUAT

AFET VE ACİL DURUM MÜDAHALE HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ

- **Türkiye Afet Müdahale Planı**
 - MADDE 6- (1) Bakanlık tarafından, bakanlıklar ile kurum ve kuruluşlarının katılımıyla afet ve acil durumlara ilişkin Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) hazırlanır.
 - TAMP afet öncesi, sırası ve sonrasına ait müdahale planlamasının temel prensiplerini içerir. TAMP' ta afet ve acil durumlardaki müdahale çalışmalarında görev alacak çalışma grupları ve koordinasyon birimlerine ait görev ve sorumluluklar tanımlanır.
 - TAMP, Cumhurbaşkanlığı Kararıyla yürürlüğe girer ve Resmî Gazete' de yayımlanır.
 - (2) TAMP kapsamında, ulusal ve yerel düzeyde müdahale organizasyon sistemi oluşturulur ve bu sistem;
 - a) Operasyon,
 - b) Bilgi planlama,
 - c) Lojistik ve bakım,
 - ç) Finans ve idari işler, olmak üzere servisler şeklinde yapılandırılır.
-

GÜNCEL MEVZUAT

AFET VE ACİL DURUM MÜDAHALE HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ

- Servislerin altında, müdahale hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla çalışma grupları oluşturulur ve bu çalışma gruplarından sorumlu ana çözüm ve destek çözüm ortaklarının sorumlulukları ve görevleri TAMP' ta belirlenir.
- Ulusal düzey çalışma gruplarının koordinasyonundan, ana çözüm ortağı olan bakanlıklar ile kurum veya kuruluşlar sorumludur. Çalışma gruplarının ana çözüm ortakları, hizmetin yürütülmesinde yarar sağlayacak destek çözüm ortaklarını belirler.
- TAMP dikkate alınarak, ulusal ve yerel düzey çalışma grubu planları ve olay türü planları hazırlanır. Hangi afet türleri için olay türü planı hazırlanacağı, Afet ve Acil Durum Kurulu tarafından belirlenir.

ANAYASA

MADDE 5902

Kamu ve özel sektöre ait işyerlerinde acil durum planları

- MADDE 10- (1) Kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektöre ait bina, tesis ve işyerleri için acil durum planları, 18/6/2013 tarihli ve 28681 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde hazırlanır.

Medya iletişimi

MADDE 11- Afet ve acil durumlarda medya ve halkla ilişkilerin sağlıklı yürütülmesini sağlamak amacıyla; ulusal düzeyde Bakanlık, Başkanlık ve İletişim Başkanlığı tarafından, yerel düzeyde valiliklerde yer alan il basın ve halkla ilişkiler müdürlüğü tarafından, afet iletişim grubu planı hazırlanır.

Hazırlanan plan çerçevesinde;

- a) Bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların basın ve halkla ilişkiler müşavirlikleri,
- b) Valiliklerin ilgili büroları, afet iletişim grubuyla koordineli olarak çalışır.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

BAKANLIKLAR

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ

GÖNÜLLÜ KURULUŞLAR

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Afet ve acil durumlara müdahalede işbölümü

- Afet ve acil durumlara ilgili afet ve acil durum öncesi hazırlık, afet ve acil durum sırasında müdahale ile afet ve acil durum sonrası ön iyileştirme çalışmaları çerçevesinde;
 - Haberleşme, ulaştırma altyapısı, nakliye, teknik destek ve ikmal hizmetleri için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı,
 - Tahliye ve yerleştirme, planlama, güvenlik ve trafik hizmetleri için İçişleri Bakanlığı,
 - Sağlık hizmetleri için Sağlık Bakanlığı,
 - Hasar tespit, altyapı, enkaz kaldırma, yangın, kimliklendirme ve defin hizmetleri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı,
 - Psiko-sosyal destek, aynı bağış, depo yönetimi ve dağıtım hizmetleri için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ulusal düzeyde hazırlık yapılır.
-

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Afet ve acil durumlara müdahalede işbölümü

- Tarım, orman, gıda, su ve hayvancılık hizmetleri için Tarım ve Orman Bakanlığı,
- Zarar tespit hizmetleri için Hazine ve Maliye Bakanlığı,
- Enerji hizmetleri için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,
- Beslenme hizmetleri için Türkiye Kızılay Derneği,
- Barınma, arama ve kurtarma, KBRN, bilgi yönetimi, değerlendirme ve izleme, uluslararası destek ve işbirliği, finans ve kaynak yönetimi, ulusal ve uluslararası nakdi bağış hizmetleri için

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Ana ve destek çözüm ortaklarının görev ve sorumlulukları

- **Gençlik ve Spor Bakanlığı;** Afet ve acil durum sırasında; yükseköğrenim öğrenci yurtlarında barınan öğrencilerin, ilgili çalışma grupları ile birlikte tahliyesini sağlamaktan, tahliye edilen öğrencilerin sağlık, beslenme, barınma gibi ihtiyaçlarının ilgili çalışma grupları ile koordineli olarak karşılanmasından sorumludur.
- **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı;** afet psiko-sosyal destek grubu ile afet aynı bağış depo yönetimi ve dağıtım grubu ana çözüm ortağıdır.
- **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı;** afet enkaz kaldırma grubu, afet alt yapı grubu, afet hasar tespit grubu, afet yangın grubu ile afet kimliklendirme ve defin grubu ana çözüm ortağıdır.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Ana ve destek çözüm ortaklarının görev ve sorumlulukları

- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı;** afet enerji grubu ana çözüm ortağıdır; afet bölgesinde elektrik, doğalgaz gibi enerji hatlarının acil onarımını yaparak veya yaptırarak en kısa sürede bu hizmetlerin, normale dönmesini sağlamaya yönelik koordinasyondan sorumludur.
- **Hazine ve Maliye Bakanlığı;** afet zarar tespit grubu ana çözüm ortağıdır; ilgili kurum ve kuruluşların katkısıyla afet ve acil durumların sebep olduğu zararların mali ve iktisadi boyutunun tespitinden sorumludur.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Ana ve destek çözüm ortaklarının görev ve sorumlulukları

- **Milli Eğitim Bakanlığı;** afet öncesi her okulun afet ve acil durum planları yapmasını sağlamaktan, bağlı kurum ve kuruluşlarda görevli personel ile eğitim ve öğretim gören öğrencilerin/kursiyerlerin eğitim, seminer ve/veya çeşitli sosyal faaliyetler yolu ile afet bilincinin geliştirilmesinden, afet ve acil durum sırasında; denetlemekle sorumlu olduğu tüm yurtlarda barınan öğrencilerin ve okullarda eğitimde olan öğrencilerin, ilgili çalışma grupları ile birlikte tahliyesini sağlamaktan, tahliye edilen öğrencilerin sağlık, beslenme, barınma gibi ihtiyaçlarının ilgili çalışma grupları ile koordineli olarak karşılanmasını sağlamaktan, afet sonrasında, ivedilikle eğitim ve öğretim hizmetlerinin sürekliliğini sağlamaktan, sorumludur.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Ana ve destek çözüm ortaklarının görev ve sorumlulukları

- **Milli Savunma Bakanlığı;** afet ve acil durum öncesinde; askeri birlik ve komutanlıkların, afet ve acil durum hallerine yönelik oluşturulan planlamalarını, yönetmelik gereğince yapılan afet müdahale planlarına uyumlu olacak şekilde yapmasını sağlamaktan ve kendilerinden istenilen her türlü personel, araç, gereç ve teçhizatı zamanında vermelerini sağlamaktan, afet ve acil durum sırasında yapılacak çalışmalarda veya bu Yönetmelik kapsamında gerçekleştirilecek tatbikatlarda; askeri alan dışına askeri birlik görevlendirmelerinde, birliklerin görev bölgesine nakli için öncelikle askeri imkanların kullanılmasını sağlamaktan, sorumludur.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

AFAD

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

AFAD, afet ve acil durumlarda tek yetkili devlet kurumu olup, afet veya acil durumun niteliği ve büyüklüğüne göre Genelkurmay Başkanlığı, Dışişleri, Sağlık, Orman ve Su İşleri ile ilgili diğer bakanlıklarla gerektiği durumlarda sivil toplum örgütleri ile işbirliği içerisinde koordineli olarak faaliyetlerini yürütmektedir. Başkanlık, illerde doğrudan valiye bağlı İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri ve 11 ilde bulunan Birlik Müdürlükleri vasıtasıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

AFET RİSKLERİNİN AZALTILMASI PLATFORMU

AFAD

- Toplumun afetlere duyarlılığını artırmak ve risk azaltma çalışmalarında sürekliliği sağlamak, risk azaltma prensibinin her düzeyde plan, politika ve programlarda dikkate alınmasını sağlamak üzere ihtiyaçları belirlemek, uygulamaları izlemek ve değerlendirilmesine katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur.
- 2011 yılında kurulan ve 53 üyesi bulunan Platform yılda en az bir defa toplanır ve sekretarya hizmetleri AFAD tarafından yerine getirilir

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Türk Silahlı Kuvvetleri

TSK

- Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), mevcut hiyerarşik yapısı ve eğitimli personeli ile bütün birliklerini ihtiyaç halinde her türlü arama ve kurtarma faaliyetinde etkin ve koordineli bir şekilde kullanabilecek imkan ve kabiliyete sahiptir.
- Özellikle arama ve kurtarmaya yönelik TSK bünyesindeki birlikler, Doğal Afetler Arama Kurtarma Tabur Komutanlığı (DAK) ve Jandarma Arama ve Kurtarma Timleri (JAK)'dır.
- JAK Timleri; kayak pistlerinde emniyet ve asayiş amaçlı devriye, arama ve kurtarma faaliyetleri, hasta ve yaralıları tahliye etme, dağlık ve ormanlık bölgelerde önleyici kolluk ile gerektiğinde suçla el koyma görevlerini icra etmek maksadıyla 1998 yılında kurulmuştur.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

İtfaiye Teşkilatı

- İtfaiye teşkilatının yangınla mücadele çalışmalarında temel prensipler, hayat kurtarmak, maddi hasarın önlenmesi ve çevreyi korumaktır. Yangınla mücadelenin yolları; önlemek, korunmak, kurtarmak, malların korunması ve yangının kontrolüdür. Daha sonra yangını söndürmek, ortamı havalandırmak, çevrenin bakımı ve onarımı gelmektedir. Arama ve kurtarma önceliklidir.
- Bu görevlerinin yanında, her türlü kaza, çökme, patlama, mahsur kalma gibi teknik kurtarma gerektiren olaylara da müdahale edilmektedir. Arazide, su üstü ve su altında arama ve kurtarma çalışmaları yapmakta ve gerektiğinde ilk yardım hizmeti vermektedir. İtfaiye teşkilatı çalışanlarına eğitim, Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi tarafından verilmektedir

İTFAİYE

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Kızılay

- Kızılay'ın görevleri, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna istinaden hazırlanan 88/12777 sayılı “Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik” hükümlerince belirlenmiştir. Buna göre başlıca görevleri; acil barınma, acil beslenme, acil yardım desteği, kan ve kan ürünleri, kısmi acil sağlık ve psikososyal destek konularında faaliyet göstermektedir.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Sahil Güvenlik Komutanlığı

SGK

- Sahil güvenlik komutanlığının sorumlulukları; denizlerde ve adalarda meydana gelen tıbbi tahliye ve hasta nakli faaliyetlerini ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli bir şekilde yürütmek,
- Türk Arama Kurtarma Bölgesi içerisindeki sorumluluk sahasında arama kurtarma faaliyetlerini ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde yürütmektir.
- Hedefleri; Acil sağlık hizmet sunumu kapsam ve kapasite olarak güçlendirilmesi, acil servis tedavi hizmetleri geliştirilmesi, doğal afetlerde ve olağanüstü durumlarda hızlı ve etkin sağlık hizmetine erişim sağlanmasıdır.

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
SAHİL GÜVENLİK
KOMUTANLIĞI

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Arama Kurtarma Derneği

- 1994 senesinde Bolkar Dağları'nda kaybolan 2 üniversite öğrencisinin 14 gün arandığı ve sonuçsuz kalan arama çalışmalarının akabinde, dağları iyi bilen fakat arama kurtarma konusunda bilgileri sınırlı olan bir grup dağcı bir araya gelerek 1995 senesinde AKUT'u kurmuştur.

AKUT

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Arama Kurtarma Derneği

- Dernek 14 Mart 1996 yılında “AKUT Arama Kurtarma Derneği” adı altında resmi kuruluşunu tamamlamıştır.
- 1999 yılından beri Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında bulunan Arama Kurtarma Danışmanlık Grubu Uluslararası Arama Kurtarma Danışma Grubu (INSARAG)’ın üyesi olan AKUT, INSARAG standartlarına göre sınıflandırılmış orta seviye ekiptir ve bugün ülke genelinde 36 ekip ile halen hizmet vermektedir.

AKUT

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

GEA (Toprak Ana) Arama Kurtarma Ekibi

GEA

- 1994 senesinde Yeni Yüksektepe Kültür Derneği bünyesinde kurulmuş, tamamı gönüllü üyelerden oluşan bir arama kurtarma, ekoloji ve sosyal kampanyalar grubudur.
- GEA Ekibi ulusal ve uluslararası alanda yaşamı tehdit eden bütün felaketlerde, afet sonrasında enkaz altında kalmış insanlara ulaşmak için arama kurtarma operasyonları gerçekleştirmekte, ihtiyaç halinde afet bölgesinde tıbbi ve insani yardım faaliyetleri sürdürmektedir.
- GEA 1999 senesinden beri INSARAG üyesidir

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri

UMKE

- UMKE ulusal ve uluslararası her türlü afet ve olağandışı durumlarda afetzedelere medikal kurtarma yapmak amacıyla kurulmuş özel donanım ve özel eğitimlere sahip, tamamı sağlık çalışanlarından oluşan ekiplerdir.
- UMKE'nin diğer kurtarma ekiplerinden farkı, personelinin sağlık çalışanlarından oluşması, resmi olarak Sağlık Bakanlığı tarafından desteklenmesi ve Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan yönergeye esas olarak çalışması ancak tamamen gönüllülük esasına dayanmasıdır.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri

UMKE

- Medikal kurtarma ekipleri tarafından enkaz altındaki hasta/yaralıya zamanında tıbbi müdahale büyük önem taşımaktadır. Bu süre zarfında afetzedeye zamanında tıbbi müdahale edilememesi, enkazdan çıkarılma ve sevk aracına taşınma sırasında çağdaş teknikler kullanılamaması hayatı tehdit eden kalıcı sağlık sorunlarının (organ kaybı, organ yetersizliği ve ölüm) ortaya çıkmasına neden olabilir. Amaç afete maruz kalmış kişilere doğru ve çabuk müdahale etmek, ölü ve yaralı sayısını kabul edilebilir rakamlara indirmektir.
- 1999 depremi ve sonrasındaki afetlerde gözlenen kurtarma tekniklerindeki eksikliklerimiz ve müdahalede gecikme gibi nedenlere bağlı oluşan Crush sendromu komplikasyonlarını en aza indirme arayışları UMKE ekiplerinin doğuşuna yol açmıştır.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri

UMKE

- UMKE, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999'da meydana gelen büyük depremler sonrasında kurumların acil durum ve afet konusunda yeniden yapılandırılmasıyla; Sağlık Bakanlığı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Acil ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından yürütülen, Afetlerde Sağlık Organizasyonu Projesi kapsamında, afete maruz kalmış kişilere doğru ve çabuk müdahale ederek, ölü ve yaralı sayısını kabul edilebilir rakamlara indirmek amacıyla 2004'te kurulmuştur.

AFET YÖNETİMİYLE İLGİLİ KURULUŞLAR

Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri

UMKE

- 663 sayılı KHK ile Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Afet ve Acil Durum Yönetimi Daire Başkanlığına bağlı olarak 21 bölge, 81 ilde yaklaşık 7500 personeli ile ulusal ve uluslararası alanda acil, afet ve olağandışı durumlarda 24 saat görev yapabilme kapasitesine sahiptir.
- Bugün 81 ilde UMKE örgütlenmesi yapılmış olup timler oluşturulmuş ve 2016 yılı itibari ile yaklaşık 7500 UMKE gönüllüsü bulunmaktadır.

TEŞEKKÜRLER!

